Motion

1976/77:1457

av herr Nilsson i Tvärålund m. fl.
med anledning av propositionen 1976/77:105 om åtgärder för textil- och konfektionsindustrierna

Utvecklingen inom vissa sektorer av näringslivet har under senare år medfört långt gående förändringar. Inom t. ex. skoindustrin och tekoindustrin har ett stort antal företagsnedläggelser ägt rum, vilket inneburit svåra sysselsättningsproblem. Lönsamheten har försämrats bl. a. genom konkurrensen från låglöneländer.

För den svenska skoindustrin har dess nedgång av skoproduktionen – orsakad av ökad importkonkurrens – skapat problem för våra möjligheter att upprätthålla försörjningsberedskapen på skoområdet i händelse av avspärrning. Med anledning av detta har tidigare i propositionen 1976/77:85 föreslagits åtgärder för att trygga denna försörjningsberedskap.

Departementschefen bedömer i denna proposition att en viss omstrukturering av skoindustrin är nödvändig i syfte att skapa livskraftiga skoföretag med produktion som kan anses tillräcklig för vår försörjning i en avspärrningssituation. Målet för strukturrationaliseringen är således att – med hjälp av s. k. ränte- och amorteringsfria skostrukturlån skapa ett antal s. k. hörnstensföretag. Detta ger, enligt departementschefen, bl. a. möjligheter för företagen att bli enheter med tillverkningsprogram som skiljer sig från andra företags. Departementschefen möjliggör också för mindre enheter att erhålla stöd om det visar sig vara ändamålsenligt från bl. a. försörjningsberedskapssynpunkt.

Tekoindustrin har under lång tid varit utsatt för strukturella påfrestningar med – som ovan nämnts – företagsnedläggelser och sysselsättningsminskning som följd. I propositionen 1976/77:105 om åtgärder för textil- och konfektionsindustrierna läggs också förslag från chefen för industridepartementets sida om hur tekoindustrin bör rekonstrueras. Enligt departementschefen är en strukturrationalisering nödvändig i syfte att stärka tekoindustriernas konkurrenskraft för att därigenom trygga försörjningsberedskapen och sysselsättningen. I detta syfte föreslås i propositionen att ett system med särskilda strukturgarantier införs under en begränsad tid. Dessa lån skall beviljas efter prövning i varje enskilt fall och ges till företag som i det längre perspektivet kan bedömas vara livskraftiga. Lånen beviljas i syfte att förbättra företagens finansiella situation och utformas så att de ger förutsättningar till en mera långsiktig och kontrollerad produktion än vad det pressade marknadsläget för närvarande möjliggör.

Det är emellertid synnerligen viktigt, framhåller departementschefen, att denna process sker på ett sådant systematiskt och planmässigt sätt att den

blir fruktbar från sysselsättningssynpunkt. Vidare framhålls att omvandlingen av tekoindustrin måste ske i socialt acceptabla former så att orter och regioner inte ställs inför oöverkomliga problem att skapa alternativa sysselsättningsmöjligheter.

Vi instämmer i att en omstrukturering och rationalisering av beklädnadsindustrin är nödvändig för att behålla en tillräcklig inhemsk produktion. Vidare vill vi understryka vikten av att detta sker i socialt acceptabla former. I likhet med departementschefen vill vi även framhålla att en strukturomvandling inte behöver innebära sammanslagning till större enheter med bortrationalisering av företag som följd. En förnyelse kan i stället innebära produktmässig omorientering, samarbete och samordning beträffande vissa strukturella projekt mellan två eller flera företag och inte minst insatser för förbättrad kunskap och teknik. En sådan inriktning på strukturomvandlingen ger större möjligheter att bävda svensk produktion och att undvika negativa konsekvenser från regional- och sysselsättningspolitisk synpunkt.

Omstruktureringen bör så långt möjligt ske på näringslivets initiativ med en stödjande, planerande och samordnande roll från statens sida. Någon ändrad ägarroll är inte aktuell för att lösa de berörda branschernas problem. Detta utesluter inte ägarförändringar även på dessa områden liksom inom näringslivet i övrigt. Nyetablering och förvärv av företag sker av alla ägarkategorier. När viktiga samhällsintressen, såsom sociala behov och samhällsekonomiska krav i fråga om t. ex. sysselsättning, konkurrens, teknisk utveckling och beredskapssynpunkter, inte kan tillgodoses annat än genom ett statligt övertagande helt eller delvis bör det accepteras.

I sådana situationer har staten vid upprepade tillfällen med stor politisk uppslutning gjort olika slag av insatser och i vissa fall även inträtt med ägarintresse helt eller delvis. En sådan handlingslinje måste bedömas från fall till fall. Denna situation är enligt vår mening inte tillräckligt klarlagd i propositionerna 1976/77:105 och 1976/77:85. De utesluter emellertid inte heller detta handlingsmönster, utan det torde däremot helt överensstämma med de intentioner som företräds i propositionerna.

Med anledning av det anförda hemställs

att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts i motionen.

Stockholm den 23 mars 1977

JAN-IVAN NILSSON (c)
i Tvärålund

SVEA WIKLIND (c) BÖRJE HÖRNLUND (c)